

Handläggare: Lars Cedergrund
Region Innerstad
Tillgänglighetsprojektet
Tel: 08 508 262 68
lars.cedergrund@gfk.stockholm.se

2002-01-31

Dnr 99-005-366

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Tillgänglighetsprojektet, redovisning av 2001.

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden godkänner denna redovisning av arbetet inom Tillgänglighetsprojektet under 2001.
2. Nämnden underrättar samtliga stadsdelsnämnder om beslutet.

Olle Zetterberg

Göran Gahm

Lars Cedergrund

SAMMANFATTNING

Nämnden tog beslut vid sammanträde 2000-10-31 att i princip godkänna kontorets föreslagna plan för disponering av 2001-års medel för att öka tillgängligheten inom staden. Beslutet innebar att åtgärder för 100 Mkr skulle utföras under 2001.

Arbetet med tillgänglighetsfrågorna har under året fått ett fortsatt starkt gehör och intresset för dessa frågor har ökat både inom kontoret och övriga förvaltningar men även nationellt och internationellt.

I bokslutet för 2001 framgår att Tillgänglighetsprojektet har disponerat ca 102,8 Mkr av budgeten inklusive 4,3 Mkr i bidrag från Vägverket.

Som helhet kan konstateras att åtgärdsplanen genomfördes till största delen, några delprojekt har tillkommit, några har utgått och resten har överförs till åtgärdsplan 2002.

I åtgärdsplanens bokslut för 2001 enligt bilaga 1 redovisas vilka delprojekt som utförts under året och till vilken kostnad. Totalt har ca 210 delprojekt utförts.

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden godkänner denna redovisning av bokslutet av Tillgänglighetsprojektet för 2001.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Nämnden tog beslut vid sammanträde 2000-10-31 att i princip godkänna kontorets föreslagna plan för disponering av 2001-års medel för att öka tillgängligheten inom staden. Beslutet innebar att åtgärder för 100 Mkr skulle utföras under 2001. Beslut har tidigare tagits att Tillgänglighetsprojektet ska redovisas till nämnden i samband med varje kvartalsrapport. Detta har gjorts vid nämndens sammanträde 2001-04-24, 2001-08-21 och 2001-10-23.

Arbetet med att genomföra planen för 2001 har nu avslutats och återstående delar av de större påbörjade projekten och de ännu ej påbörjade delprojekten har överförs till planen för 2002.

Några delprojekt i 2001-års plan har strukits då de av olika anledningar ej kan genomföras i detta skede.

Analys

Arbetet med tillgänglighetsfrågorna har under året haft ett fortsatt starkt gehör och intresset ökar både inom kontoret och övriga förvaltningar men även nationellt och internationellt. Tillgänglighetsarbetet i Stockholm har fortsättningsvis uppmärksamats av flera kommuner, Kommunförbundet och statliga myndigheter.

Tillgänglighetsprojektet har även under förra året mottagit många studiebesök från kommuner, grannländer och från länder i andra världsdelar. Vidare har representanter från Tillgänglighetsprojektet, kontoret och handikapporganisationerna genomfört studiebesök inom och utanför landet.

Enligt regeringens proposition 1999/2000:79 ”*Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken*” skall det handikappolitiska arbetet inriktas särskilt på:

- ☒ att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder.
- ☒ att förebygga och bekämpa diskriminering mot personer med funktionshinder.
- ☒ att ge barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

Regeringen anser att följande tre arbetsområden är prioriterade under de närmaste åren:

- ☒ att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer.
- ☒ att skapa ett tillgängligt samhälle.
- ☒ att förbättra bemötandet.

Den 1 juli 2001 ändrades plan- och bygglagens 3 kap 21a §. Följande tillägg gjordes ” *I byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser skall enkelt avhjälpta hinder mot lokalernas och platsernas tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse och orienteringsförmåga undanröjas i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag.*”

I regeringens proposition 1999/2000:79 framgår att enkelt åtgärdade hinder mot tillgängligheten och användbarheten för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga bör vara åtgärdade före utgången av år 2010 i befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde och på befintliga allmänna platser. Boverket arbetar med att ta fram vilka åtgärder som kan anses omfattas av föreskriften.

Tillgänglighetsprojektet har från årsskiftet 2000/2001 organisatoriskt varit en egen byrå inom Region Innerstad.

Samråd

Arbetet inom Tillgänglighetsprojektet har bedrivits i nära samarbete med handikapprådet. Åtgärdsplanen för 2001 har godtagits av gatu- och fastighetsnämndens handikappråd och förslagen till åtgärder har tagits upp i resp stadsdelsnämnds handikappråd. En stående punkt finns på gatu- och fastighetsnämndens handikapprådssammanträden om läget i Tillgänglighetsprojektets arbete.

Kontakter hålls med de olika handikapporganisationerna för att få deras synpunkter om vilka problem som finns och vilka förslag till förbättringar av tillgängligheten som bör utföras för resp handikappgrupp.

Referensgrupper med representanter från handikapporganisationerna har arbetat med att prova olika taktila plattor samt utvärdera olika kontrastmarkeringar i trappor.

Konsekvenser

-ekonomiska

I bokslutet för 2001 framgår att Tillgänglighetsprojektet har disponerat ca 102,8 Mkr av budgeten inklusive 4,3 Mkr i bidrag från Vägverket. Avvikelsen på 2,8 Mkr till de beslutade 100 Mkr kan förklaras i den svårighet att avbryta pågående arbeten som finns i ett stort projekt med många delprojekt som löper över årsskiftet och som är beroende av många olika svårbedömda faktorer inte minst vädret och konjunkturen. Kontoret redovisade vid kvr 3 vid nämndens sammanträde 2001 10 23 en nedrundning på 2,4 Mkr.

Som helhet kan dock konstateras att stora delar av åtgärdsplanen genomfördes, några delprojekt har tillkommit, några har utgått och resten har överförs till åtgärdsplan 2002. Totalt genomfördes eller påbörjades ca 210 delprojekt under året av 315 i åtgärdsplanen från början.

-miljö

De flesta föreslagna tillgänglighetsåtgärder har positiva miljökonsekvenser.

Vid ändrad markanvändning genomgår åtgärder en tidig miljöbedömning. I övrigt följs kontorets miljöpolicy vid upphandling och genomförande.

-måluppfyllelse

”Världens mest tillgängliga huvudstad senast år 2010” – 2001 har varit ett år då medvetandet och intresset för tillgänglighetsfrågor ytterligare har ökat och många har fått insikt och förståelse för att tillgänglighetsåtgärder inte bara genomförs för en ”liten skara handikappade” utan gör det bekvämare för de allra flesta människor som rör sig i staden oavsett fysiska eller psykiska förutsättningar.

Kontorets redovisning av årets verksamhet.

-åtgärdsplanen

Årets arbete med åtgärdsplanen har i stort genomförts enligt planen redovisad vid sammanträde 2001 04 24 och resten av åtgärder som redovisades i åtgärdsprogram för 2001 vid sammanträde 2000 10 31 har överförs till åtgärdsprogram till 2002. De ekonomiska förutsättningarna för detta har förbättrats i budgeten för 2002, antagen av Kommunfullmäktige i juni 2001, då 100 Mkr upptagits även för år 2002.

Sammanfattningsvis kan sägas att åtgärder har under förra året genomförts i en lugnare takt och när det gäller speciellt gatujobb i innerstaden utförts av mer vana entreprenörer.

Prisökningar har konstaterats under året t ex för arbeten med förbättrad tillgänglighet i parker och på lekplatser.

Flera stora delprojekt har under året färdigställts såsom Maltesholmsvägen, Räckstavägen, Tranebergsvägen, Abrahamsbergsvägen, Hökarängens C och Brommaplan.

Tillgänglighetsprojektet har även varit med och delfinansierat bergbanan i Skärholmen som också färdigställdes under 2001.

I åtgärdsplanens bokslut för 2001 enligt bilaga 1 redovisas vilka delprojekt som utförts under året och till vilken kostnad. Totalt har ca 210 delprojekt utförts. Somliga delprojekt kan sedan innehålla många mindre arbeten på flera ställen.

Statsbidrag har erhållits under året med 4,3 Mkr för handikappanpassning i samband med kollektivtrafik för bl a åtgärder utmed busslinje 66 på Södermalm, hiss vid Hornstulls T-banestation på den västra sidan av Långholmsgatan, arbeten vid Brommaplan, Abrahamsvägen, Tranebergsvägen och Hökarängens C.

-Utemiljöprogrammet

Arbetet med att revidera och komplettera ”Programmet för handikappanpassning av utemiljön” som nu heter ”*Stockholm – en stad för alla; Riktlinjer för att skapa en tillgänglig och användbar utemiljö*” har tillställts nämnden som godkände riktlinjerna vid sammanträde 2001 05 29.

-idrott

Idrottsnämnden har disponerat 8,2 Mkr av budgeterade 10 Mkr för att göra idrottsanläggningar mer tillgängliga. Idrottsanläggningar som förbättrats under året är bl a Skärholmens sim- och idrottshall, Åkeshovshallen och Farsta IP. Arbeten med förbättringar vid Vällingby sim- och idrottshall har försenats då inte några anbud på byggnadsarbeten inkom vid den första anbudsinfordran. Då arbeten i Vällingbyhallen skjuts till nästa år har istället förbättringar i Eriksdalshallen genomförts. De tillgänglighetsförbättrande åtgärderna som har gjorts i idrottsanläggningar under året är bl a montering av dörröppnare och bassänqliftar, iordningsställande av handikapptoaletter samt installationer av hissar.

-kultur

Inom kulturområdet genomfördes åtgärder under året för 4,4 Mkr enligt den plan som inför året togs fram av Kulturnämnden. Exempel på åtgärder som genomförts är förbättringar i de olika lokalerna för ”Vår teater”.

-utbildning

Ett seminarium för kontorets tjänstemän och nämndens ledamöter ang tillgänglighet har hållits under hösten med möjlighet att prova på att vara rullstolsanvändare och ha olika synnedsättningar.

-delprojekt

Södermalmsprojektet pågår tillsammans med SL och Färdtjänsten där anpassningar ska genomföras utmed bl a busslinje 66 på Södermalm. 16 hållplatser har byggts om och ett stort antal övergångsställen i anslutning till dessa. Statsbidrag har sökts för 50 % av nedlagda kostnader under året och erhållits med 1,3 Mkr. Fakturering för arbeten som genomfördes under året kommer att ske efter årsskiftet vilket gör att mer statsbidrag kan sökas under detta år. Projektet kommer att pågå t o m år 2003.

Fler hissar vid tunnelbanestationer planeras tillsammans med SL Infrateknik AB där Tillgänglighetsprojektet står för finansiering av hissinstallationen och SL sköter drift och underhåll. En hiss mellan Gärdets tunnelbanestation och Brantingsgatan påbörjades under året men byggnationen har försenats p g a att bygglovet överklagades till Länsstyrelsen. Vid Åkeshovs tunnelbanestation ska SL bygga två hissar mellan perrongerna och gångtunneln under Bergslagsvägen och då byggs även en hiss på andra sidan vägen intill Åkeshovs sim- och idrottshall som Tillgänglighetsprojektet finansierar. Projektering har påbörjats under året.

Under sommaren genomförde Tillgänglighetsprojektet, med hjälp av en konsultfirma, SWECO VBB VIAK, en inventering av samtliga övergångsställen och ränn达尔 i innerstaden. Arbetet genomfördes med hjälp av bärbara datorer och GPS-teknik för att precisera läget. Tanken var att kunna få en bild av hur läget är angående standard, hur många övergångsställen och ränn达尔 som återstår att åtgärda och till vilken kostnad. Utvärdering av materialet pågår. Materialet är troligen även möjligt att lägga ut på nätet för att t ex rullstolsanvändare lättare ska kunna planera sin färdväg.

Om detta försök faller väl ut kommer fler inventeringar att genomföras på detta sätt både i innerstaden och i ytterstaden.

Ett forskningsprojekt beviljades i slutet av året med bidrag från Vägverket "IT-stöd för funktionshindrade" där konsultfirman Sweco Position driver projektet och Tillgänglighetsprojektet och bostadsanpassningsenheten på stadsbyggnadskontoret deltar. Syftet med projektet är att utreda vilka behov olika grupper av funktionshindrade har vad gäller information om tillgänglighet och gatumiljö i en storstad.

Den tredje generation av platta som ränn达尔 avsedd att leda regnvatten från fasadernas stuprör tvärs trottoarerna till gatan som är framtagen av kontoret och har under året lagts ut i stort antal. Den har mottagits mycket positivt av både rullstolsburna och synskadade personer.

Ett fortsatt arbete med att byta ut felaktiga belysningsarmaturer till bländfria pågår samt att utöka belysningen för att höja tillgängligheten.

Utplacering av parksoffor med armstöd har fortsatt under året samt montering av lösa armstöd på befintliga soffor.

Arbete med att rusta upp befintliga utvändiga trappor och ramper har genomförts under året där räcken har monterats och trapploppens första och sista steg markerats med avvikande färg. Ett utvecklingsarbete har genomförts för att hitta nya metoder för att kontrastmarkera trappstegen för synskadade. En arbetsgrupp har genomfört praktiska prov.

Ett utredningsarbete tillsammans med handikapporganisationerna och tillverkare genomfördes under 2000 för att fastställa storlek av och utrustning i handikaptoaletterna; 9 st stadstoalletter byggdes om under 2001.

Ett system med elektroniska hjälpmedel, ljudfyrrar, för vägvisning i ett affärscentrum, Ringen på Södermalm provas i samråd med Familjebostäder och numer även Centrumbolaget av synskadade genom SRF. En utvidgning av detta har genomförts med taktill planritning i svällpapp där den synskadade kan känna hur affärerna är placerade. Detta skulle sammantaget kunna bli ett bra hjälpmedel för blinda och svårt synskadade. En första utvärdering är genomförd men projektet fortsätter.

Arbetet med att göra en hemsida för Tillgänglighetsprojektet med länk från stadens hemsida har nu kommit igång på allvar när nu stadens nya websida och portal blivit klar. Tillgänglighetsfrågorna beskrivs nu under stadens hemsida och under service och där under ”gator, parker och torg”.

För att försöka påverka nyproduktionen av nya bostadsområden att bli helt tillgängliga för personer med funktionshinder har projektet även under 2001 delfinansierat ett forskningsprojekt tillsammans med F o U - enheten inom socialtjänstförvaltningen. Uppgiften är att ta reda på var i byggprocessen det går snett som gör att bostadsområdena inte blir så tillgängliga som ens lagen kräver. Den första studien gjordes under 1999 i Norra Hammarbyhamnen inom Hammarby Sjöstad enligt F o U – rapport 1999:21. Den andra studien del 2 som genomfördes under 2000 omfattar Sickla Udde och Sickla Kaj enligt F o U – rapport 2001:4 och del 3 som genomfördes under 2001 som med hjälp av exempel från planeringen av Sickla Udde, Sickla Kaj och Sickla Kanal tar upp vilka möjligheter olika aktörer har att påverka tillgängligheten.

Tillgänglighetsprojektet har under året fått en mer uttalad roll inom kontoret som remissinstans och granskare av handlingar till ny- och ombyggnationer ur tillgänglighetssynpunkt.

-omvärldsprojekt

Svenska Kommunförbundet har med medel från Vägverket under året startat ett projekt där man ska ta fram en handbok, ”En tillgänglig stad”, som ska stödja kommunerna i deras arbete med att ta fram särskilda tillgänglighetsplaner som sedan ska integreras i det handikappolitiska programmet för kommunen.

Tillgänglighetsprojektets projektchef ingår i en expertgrupp i detta arbete som planeras att vara klart under hösten 2002.

I skenet av vad som händer på riksplanet angående tillgänglighetsfrågorna kan vi konstatera att vårt arbete inom Tillgänglighetsprojektet väl sammanfaller med detta. När den första perioden är till ända dvs 1999-2002 så räknar projektet med att de mest akuta åtgärderna som stadsdelsförvaltningarna föreslagit är åtgärdade. Men i och med detta är långt ifrån alla problem lösta. Tillgänglighetsprojektet avser nu att upprätta en tillgänglighetsplan för varje stadsdel som ska visa vilka brister som finns kvar i varje stadsdel att åtgärda. Detta arbete som påbörjades under hösten 2001 kommer att ske i samråd med bl a stadsdelsförvaltningarna och handikappråden och beräknas vara helt klar med alla stadsdelar 2006.

Ett arbete pågår på Hjälpmedelsinstitutet med att ta fram riktlinjer för handikappguider på Internet. En representant från Tillgänglighetsprojektet medverkar i det projektet.

Samarbetet med handikapporganisationerna fortsätter. I slutet av augusti hölls ett möte mellan Tillgänglighetsprojektet och Synskadades Riksförbund i Stockholm, SRF, angående bl a vilket vägvisningssystem som projektet bör satsa på och eventuellt vidareutveckla och som kan accepteras av så många grupper som möjligt bland de synskadade. Vidare diskuterades vilka behov som finns och vilka förväntningar på förbättringar som SRF, Stockholm har. Mycket har hänt både nationellt och internationellt sedan Tillgänglighetsprojektet startade så kanske är tiden mogen nu för en konstruktiv diskussion kring dessa frågor. Tillgänglighetsprojektet har medvetet avvaktat med att göra så många direkta ledstråk med t ex taktila plattor då inga sådana har varit riktigt bra. Ett examensarbete genomfördes under sommaren på Fleminggatan där olika taktila plattor provades av framför allt synskadade personer. Arbetet syftade till att försöka hitta en taktil platta för att användas i bl a Hammarby Sjöstad för att uppmärksamma synskadade personer om att det är en upphöjd gångpassage dvs gångbanan korsas av biltrafik.

Ett arbete har under året startat med en nationell arbetsgrupp från Skåne med bidrag från Vägverket där man ska försöka hitta och samla in bra exempel på taktila material och utformning för ledstråk för synskadade som en hjälp för kommuner m fl. Samtidigt har ett projekt startat inom EU där man vill få fram en standard på taktila plattor. Kontoret har blivit tillfrågade från SIS om deltagande i ett sådant arbete och en representant från Tillgänglighetsprojektet kommer att vara med.

För att se vad som sker i andra länder och i andra kommuner i vårt land företar Tillgänglighetsprojektet studieresor och studiebesök. Nätverket inom några nordiska städer fortsätter, där Reykjavik besöktes i slutet av augusti. Även samarbetet med Göteborg och Malmö fortsätter. Tillgänglighetsprojektet har även mottagit en rad olika studiebesök från personer som vill ta del av vårt tillgänglighetsarbete.

-fastighetsförvaltningens fastigheter

Arbetet med att förbättra tillgängligheten i Fastighetsförvaltningens fastigheter har gått trögt även 2001 med hyresfinansiering.

Ett förslag till ändrat arbetssätt inför året togs fram inom kontoret som innebar att 5,0 Mkr skulle användas för åtgärder inom Fastighetsförvaltningens fastighetsbestånd. Ett inventeringsarbete har startat med Stadshuset och Tekniska Nämndhuset för att se vilka tillgänglighetsproblem som finns i dessa fastigheter.

Arbeten för ca 1,0 Mkr i Fastighetsförvaltningens fastigheter har genomförts under året där förbättringar gjorts vid Fåfången, i Börshuset och i kv Våghalsen på Sveavägen.

Tillgänglighetsprojektet har deltagit i planeringen av något enstaka ombyggnadsprojekt t ex ombyggnad av f d Sjömanshemmet vid Slussen där man avser att göra en tillgänglig entré och bygga ny hiss och handikapp-toaletter.

-förslag till beslut

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden godkänner denna redovisning av bokslutet av Tillgänglighetsprojektet för 2001.

SLUT